

Kako doseči »razlastite v« delničarjev insolventnih družb?

Kristijan Anton Konrašček
 evronaevro@finance.si

V zadnjem času vse pogostejše upniki (predvsem banke) kot pogoj za sodelovanje pri sanaciji insolventnih družb zahtevajo, da predhodno iz takšne družbe izstopijo oziroma se »razlastijo« zdajšnji delničarji.

To je posebej pogosto v primerih, ko upniki menijo, da so ravno delničarji odgovorni za slabo poslovanje družbe. Poglejmo, kako lahko dosežemo »razlastitev« delničarjev insolventnih družb?

Iz prispevkov na to temo sicer ni povsem jasno, kaj upniki razumejo pod razlastitvijo, čeprav smiselno izhaja, da želijo, da delničarji pred sanacijo izstopijo iz družbe. Razlastiti pomeni uradno odvzeti lastninsko pravico, pri čemer pride do odvzema lastninske pravice brez soglasja oseb, ki se jim odvzema lastninska pravica. Delničarji imajo načeloma vedno možnost odsvojiti svoje delnice ali sprejeti sklep o zmanjšanju osnovnega kapitala, vendar je v tem primeru razpolaganje z njihovimi delnicami odvisno od njihove odločitve in praviloma se ne da razpolagati z njihovimi delnicami brez njihove privolitve.

Možna je sprememba osnovnega kapitala

Vendar je v zvezi s tem zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP-C) prinesel pomembno novost, v skladu s katero v določenih primerih o spremembi osnovnega kapitala odloča poslovodstvo insolventnega dolžnika ali pa upniški odbor.

Z novim členom 199 a (ta člen se uporablja v postopkih zaradi insolventnosti, ki so se začeli po 15. juliju 2010) zakona o finančnem poslovanju, postopkih

zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP) so namreč bila predvidna posebna pravila o povečanju osnovnega kapitala z novimi denarnimi vložki, v skladu s katerimi bo lahko poslovodstvo insolventnega dolžnika ali pa upniški odbor sprejel sklep o:

- ▶ zmanjšanju osnovnega kapitala zaradi pokrivanja nepokrite izgube in
- ▶ povečanju osnovnega kapitala z novimi denarnimi vložki.

Pogoj za sprejetje tega sklepa je, da je za insolventnega dolžnika začet postopek prisilne poravnave. Poleg tega pa lahko poslovodstvo sprejme takšen sklep le, če je insolventni dolžnik v načrtu finančnega prestrukturiranja kot ukrep finančnega prestrukturiranja predvidel zmanjšanje osnovnega kapitala zaradi pokrivanja nepokrite izgube in hkratno povečanje osnovnega kapitala z novimi vložki (če sklep sprejme upniški odbor, ta dodatni pogoj ni zahtevan).

Zmanjšanje kapitala na nič in vnovično povečanje

Za vodenje postopka prisilne poravnave je predpostavljena insolventnost družbe, za katero poteka prisilna poravnava. Za insolventnost pa je praviloma značilno, da je (poštena) vrednost premoženja nižja od vsote obveznosti in je torej družba prezadolžena. V primeru prezadolženosti gre za skrajni položaj insolventnosti, ko je (poštena) vrednost delnice insolventne družbe enaka nič. Zato upniki ne bodo pripravljene povečati osnovnega kapitala takšne družbe oziroma bodo izjemoma pripravljene povečati osnovni kapital, če bodo predhodno »izstopili« vsi delničarji in bodo upniki (kot novi delničarji) ocenili, da lahko sanirajo družbo. V tem primeru bo zato treba oziroma bo smiselno zaradi pokrivanja izgube izvesti zmanjšanje osnovnega

kapitala na nič, hkrati pa povečati osnovni kapital. Tako zmanjšanje predvideva 378. člen zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1), ki se smiselno uporablja tudi v primeru poenostavljenega zmanjšanja zaradi pokrivanja izgube (tretji odstavek 379. člena ZGD-1). V skladu s tem členom se osnovni kapital lahko zmanjša pod najmanjši znesek iz 171. člena ZGD-1, če se ta znova doseže s povečanjem osnovnega kapitala. O tem mora biti hkrati z zmanjšanjem osnovnega kapitala sprejet sklep, povečanje pa ni mogoče s stvarnimi vložki.

Če torej znesek nepokrite izgube dosega ali presega znesek kapitala (povedano drugače: kapital je nič ali je negativen), je mogoče v skladu z novim členom 199 a ZFPPIPP tudi brez skupščine delničarjev odločiti o poenostavljenem zmanjšanju osnovnega kapitala na nič zaradi pokrivanja izgube. V tem primeru namreč po začetku postopka prisilne poravnave lahko o takšnem zmanjšanju odloči tudi poslovodstvo oziroma upniški odbor. Ker pa družba brez osnovnega kapitala ne more obstajati, mora poslovodstvo ali upniški odbor hkrati s sklepom o zmanjšanju sprejeti tudi sklep o povečanju osnovnega kapitala z novimi denarnimi vložki.

»Prisilna razlastitev« delničarjev

Posledica takšnega zmanjšanja osnovnega kapitala na nič bo, da se bodo razveljavile vse delnice delničarjev, ne glede na to, da niso imeli možnosti sodelovati pri odločanju o zmanjšanju osnovnega kapitala. Zato v takšnem primeru dejansko gre za nekakšen primer »prisilne razlastitve« delničarjev, ki je posledica tega, da je izguba družbe že takšna, da so njihove delnice brez vrednosti in zato tudi niso upravičeni do nobene nadomestila.

Poslovodstvo insolventnega dolžnika, ki bo prek upnikov želelo izvesti »razlastitev« delničarjev brez njihove privolitve, bo tako moralo vložiti predlog za začetek prisilne poravnave. V načrtu finančnega prestrukturiranja pa bo moralo navesti, da kot ukrep finančnega prestrukturiranja predlaga sprejetje sklepa o zmanjšanju osnovnega kapitala na nič zaradi pokrivanja izgube ter hkrati povečanje osnovnega kapitala z denarnimi vložki. Vse to bo predhodno smiselno uskladiti z upniki, da bo povečanje osnovnega kapitala uspešno, saj je posledica ne izvedbe postopka povečanja osnovnega kapitala, da bo sodišče ustavilo postopek prisilne poravnave in začelo stečajni postopek.

► Info: Kristijan Anton Kontarščak je odvetnik in upravitelj v postopkih insolventnosti in prisilne likvidacije. ●